

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Mgr. Šárka Vopěnková

Gymnázium, SOŠ a VOŠ Ledeč nad Sázavou

VY_32_INOVACE_02_1_02_BI2

ČLENOVCI – ŽABERNATÍ

ŽABERNATÍ = ŽÁBROVCI

- Prvotní vodní členovci
- dva páry tykadel
- většinou dýchají žábrami
- obsahují jedinou třídu:
- koryši

KORÝŠI (CRUSTACEA)

- Primitivní vodní členovci
- dýchají žábrami (výjimečně celým povrchem těla – buchanky)
- 2 páry tykadel >> přeměnou prvních dvou párů hlavových končetin
- další 3 páry jsou přeměněny v kousací ústrojí :
- 1 pár kusadel = mandibuly
- 2 páry čelistí = maxily
- rozeklané končetiny na srostlé hlavohrudi a na zadečku
- povrch těla kryje krunýř prostoupený vápenatými solemi

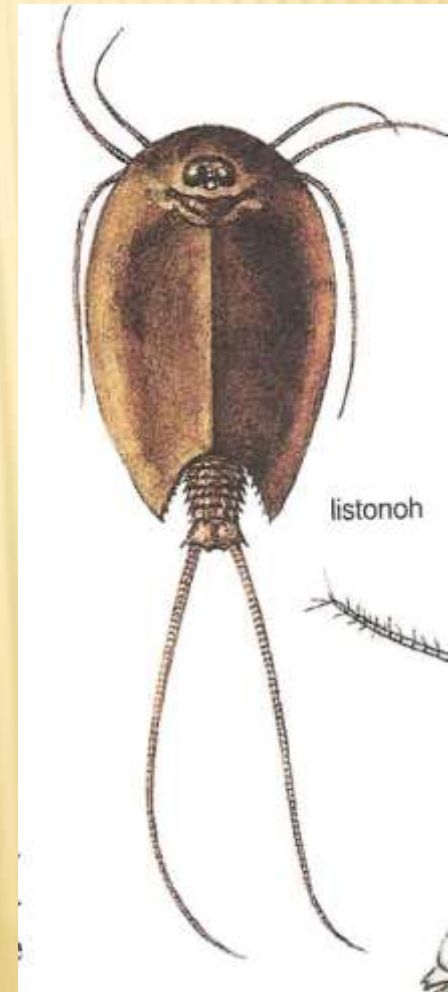
KORÝŠI - NIŽŠÍ KORÝŠI

- Žábronožky:
- 1 – 2 cm
- Zboku zploštělé
- sladké vody, periodické tůně
- Vajíčka ve vaječných váčcích
- Plavou hřbetní stranou dolů
- Žábronožka sněžní
- Žábronožka letní

KORÝŠI

- Listonožky
- až 10 cm
- dorzoventrálně zploštělé
- periodické tůně
- draví
- Listonoh jarní, letní

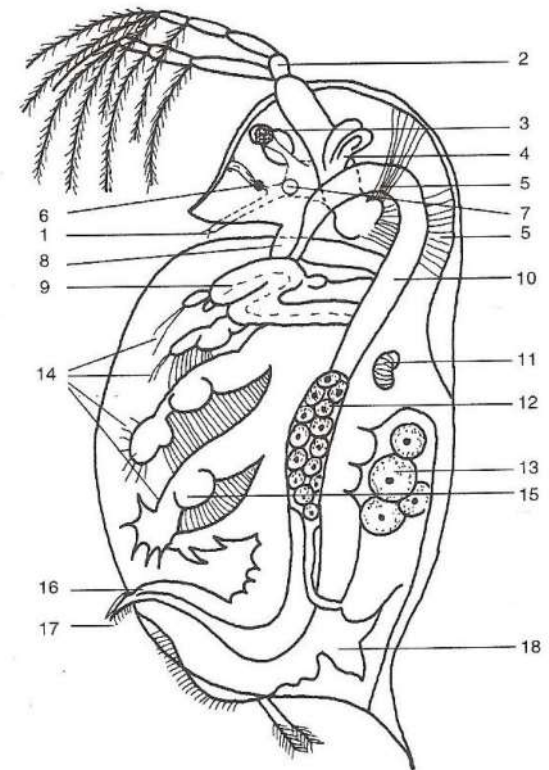

KORÝŠI

- Perloočky
- ze stran zploštělé
- dvouchlopňovitá skořápka
- hlavní pohybovou funkci mají dvouvětvené antény
- jedno naupliové očko
- jedno velké složené oko
- vyskytují se ve velkém množství > zooplankton sladkých vod

KORÝŠI

- Perloočky
- živí se planktonem
- střídá se partenogeneze s oboupohlavní generací
- Hrotnatka obecná

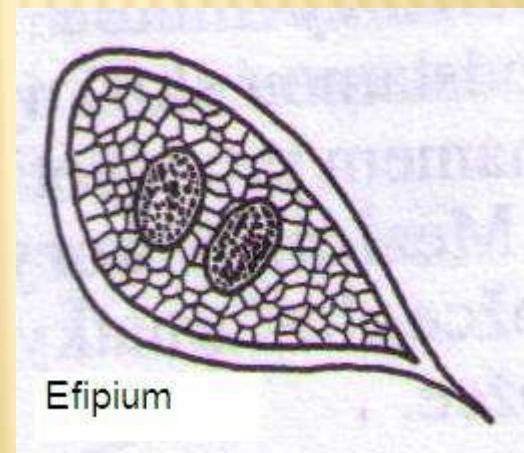

Anatomie hrotnatky obecné

1 první pár tykadel (antény), 2 druhý pár tykadel (antény), 3 oko, 4 hepatopankreas, 5 pohyblivé sylvastvo, 6 naupliové oko, 7 mozková zauzlina, 8 kusadla, 9 čelistní žláza, 10 střevo, 11 srdce, 12 vaječník, 13 plodová komůrka s vyvíjejícími se vajíčky, 14 hrudní nožky, 15 žaberní lupínek s filtračními brvami, 16 otvor řitní, 17 furkální drápky, 18 uzávěr plodové komůrky

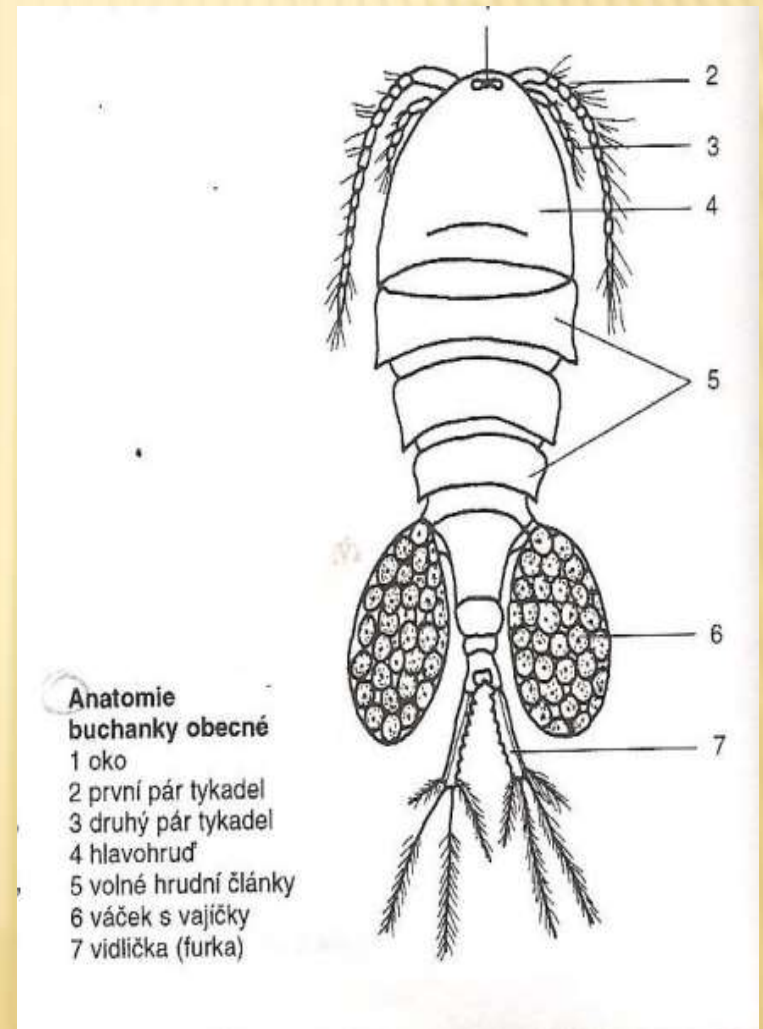
KORÝŠI

- ✗ Perloočky
- ✗ Velmi pevný tmavý obal
= efipium > snášejí i
mráz

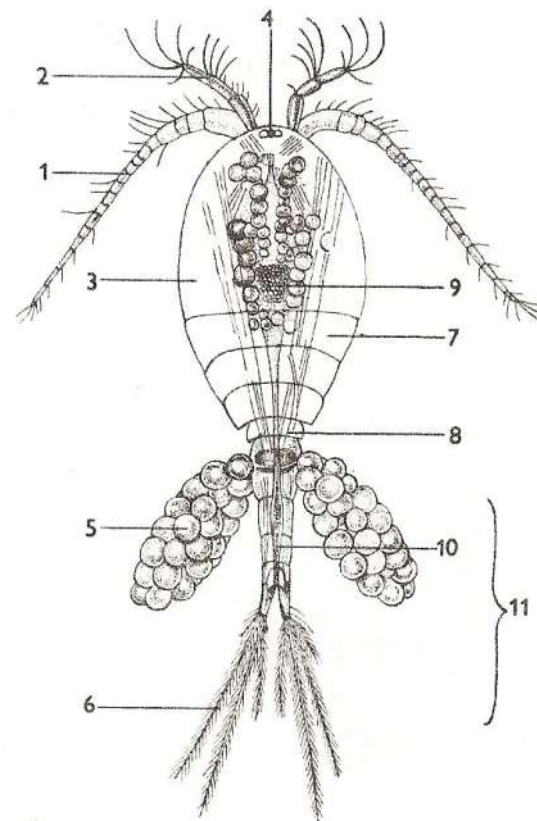
KORÝŠI

- Klanonožci
- dlouhé antenuly >>
pohyb > plavání
- v mm
- Buchanka obecná:
- meziphostitelé tasemnic,
hlístic
- samičky nosí 2 vaky s
vajíčky

KORÝŠI

✖ Buchanka obecná

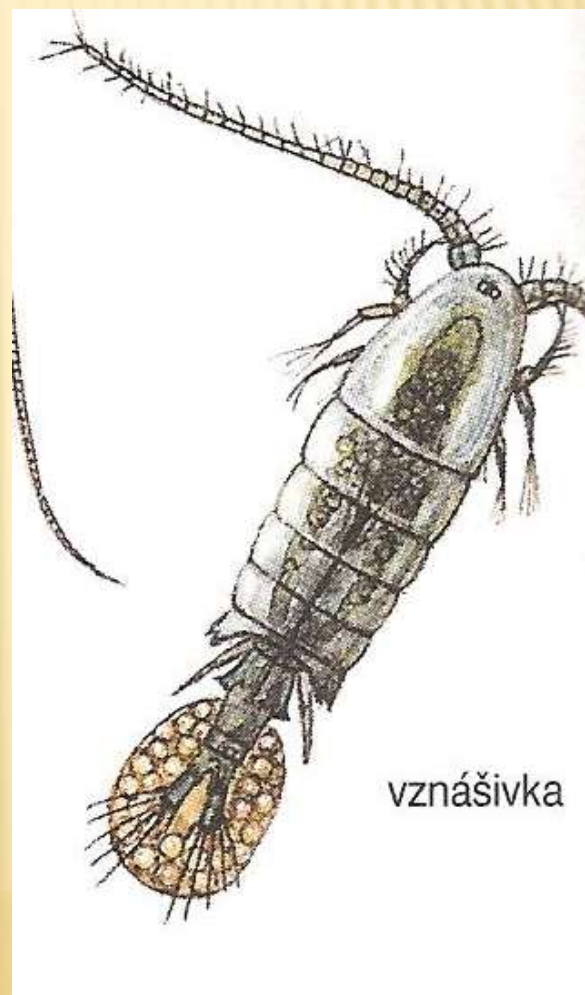

12. Buchanka (*Macrocyclus albidus*), samička:

I 1. pár tykadel, 2 2. pár tykadel, 3 hlavohrud', 4 oko, 5 vaječné vaky, 6 vidlička (furka), 7 3. hrudní článek, 8 6. hrudní článek, 9 vaječník, 10 střevo, 11 zadeček

KORÝŠI

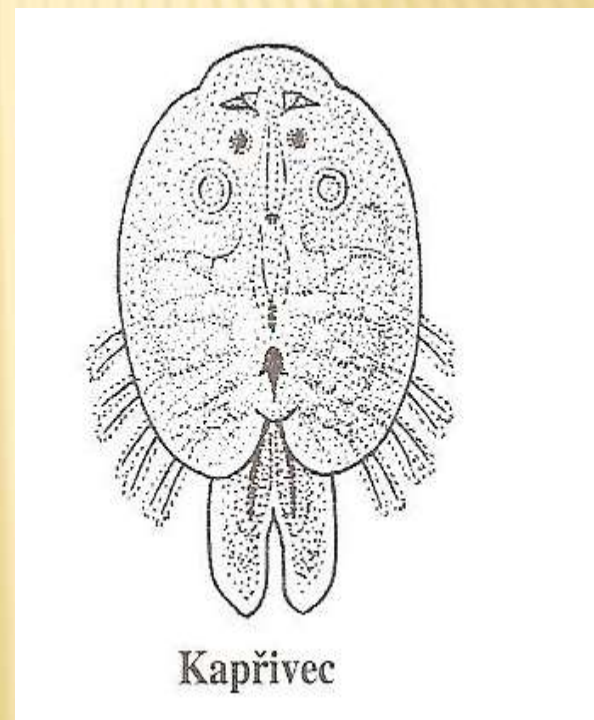
- Klanonožci:
- Vznášivky
- samice mají na zadečku jeden vak s vajíčky

vznášivka

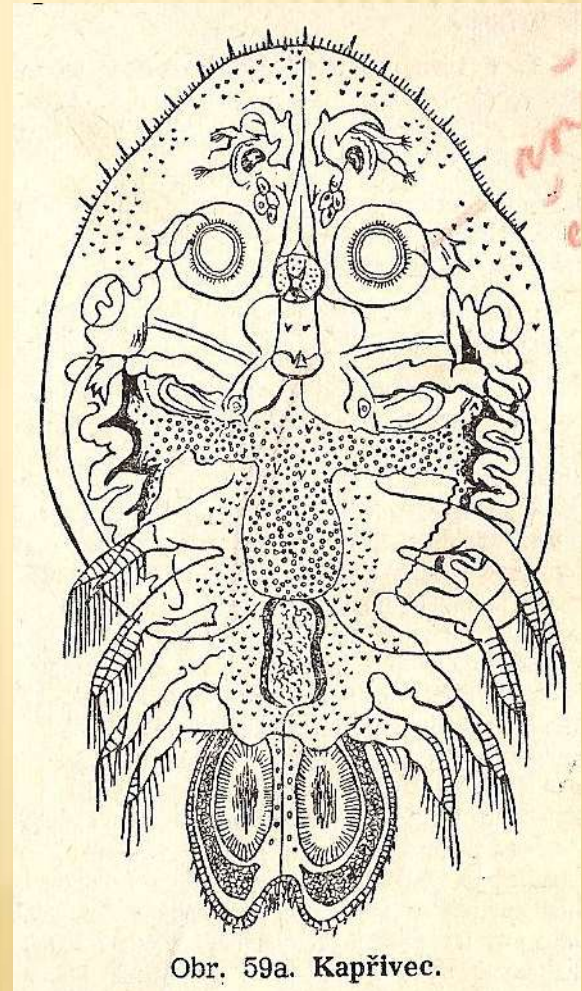
KORÝŠI

- Kapřivci
- dočasní ektoparazité ryb
- silně dorzoventrálně zploštělí
- přichycovací háčky
- mohutné přísavky
- sají krev rybám, přenos onemocnění >> silně škodí na rybách
- Kapřivec plochý

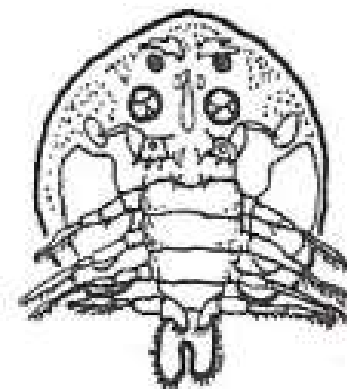
KORÝŠI

✕ kapřivec

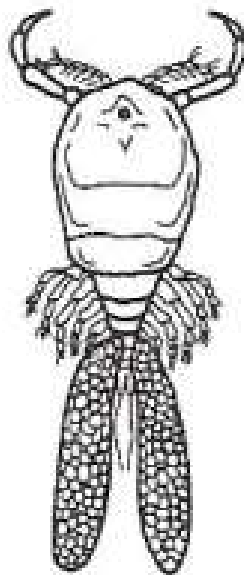

KORÝŠI

- Parazitické druhy:
- Kapřivec kapří
- Chlopek obecný
- Příchytky:
- cizopasí na rybách

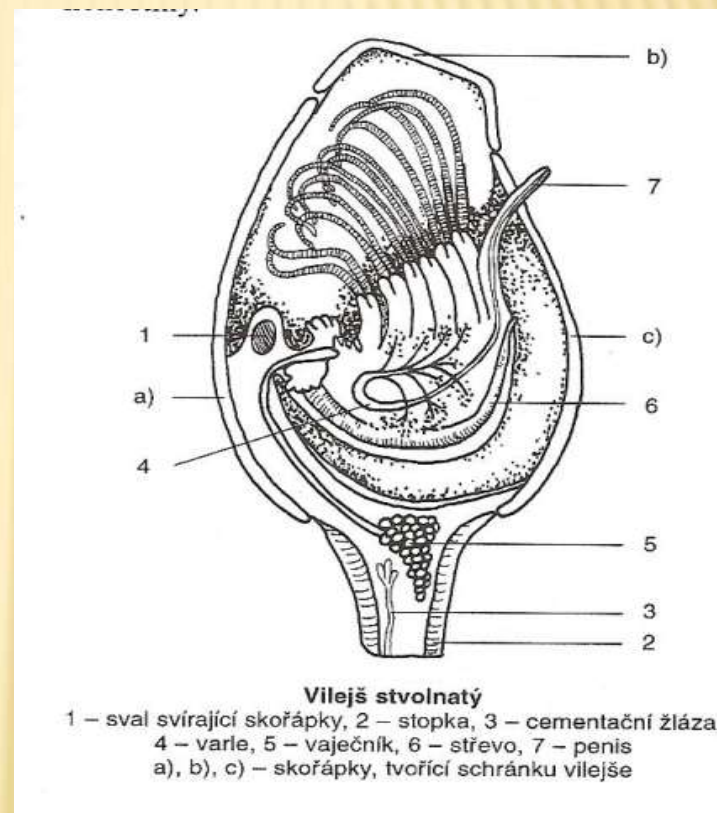
kapřivec kapří

chlopek obecný

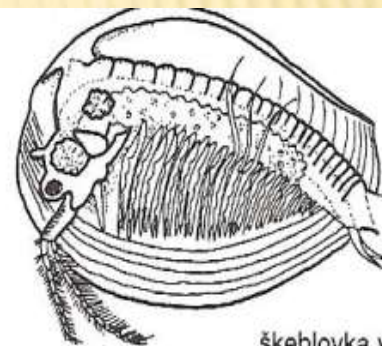
KORÝŠI

- Svijonožci
- mořští korýši
- přisedlí
- dvouchlopňovitý krunýř
- hermafroditismus druhotný
- nárosty na lodích > snižují plavební schopnost
- Vilejš stvolnatý 30 – 70 cm

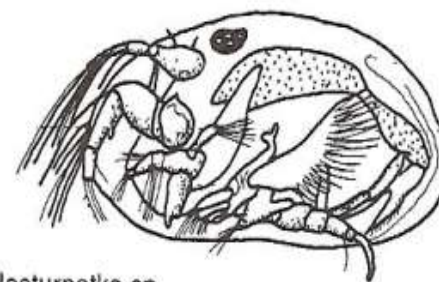

KORÝŠI

- Hlavní součástí mořského zooplanktonu:
- krunýřovky tzv. krill a klanonožci
- Nejvýznamnější složkou potravy medúz, krakatic, ryb, kytovců, tuleňů

škeblůvka velká

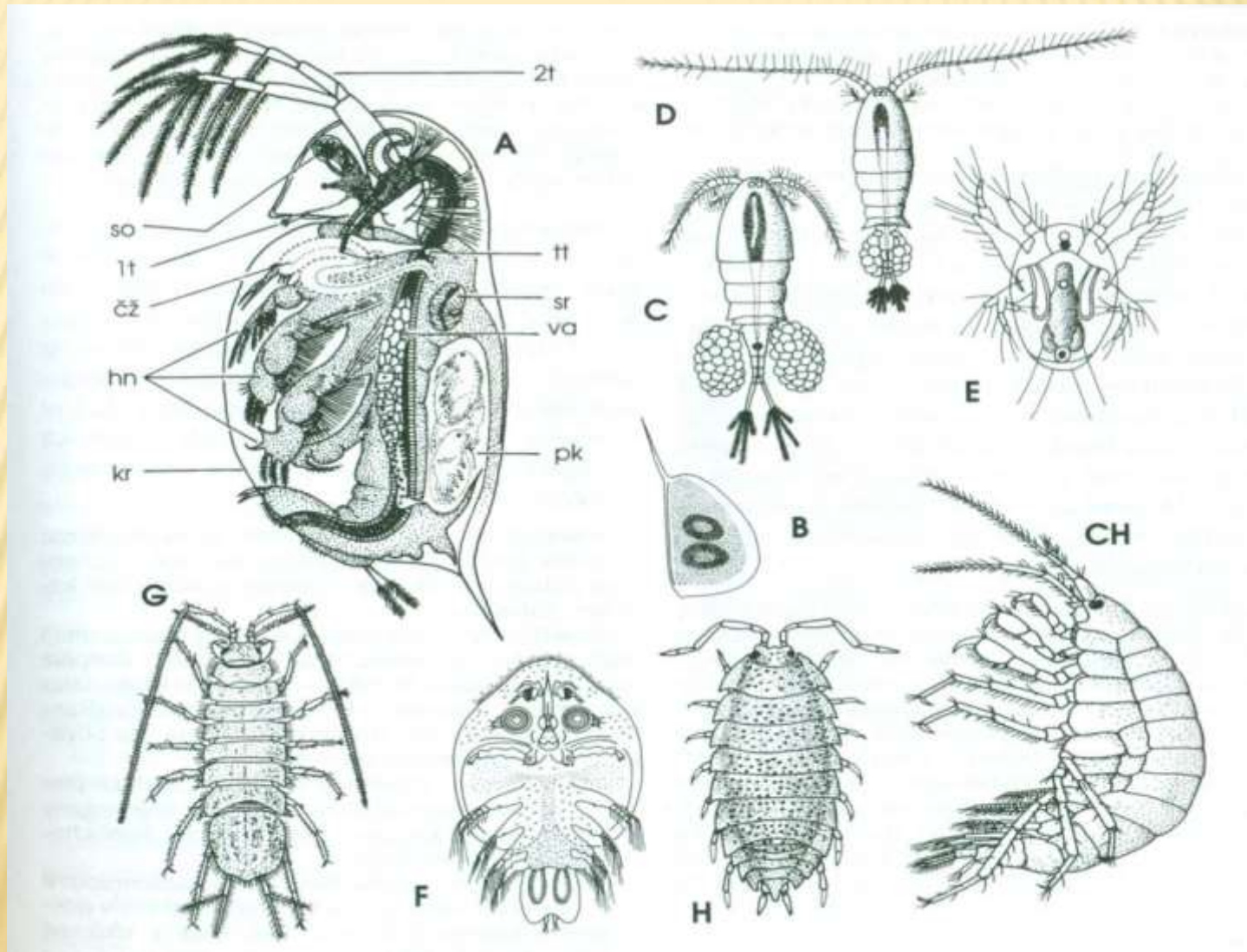

lasturnatka sp.

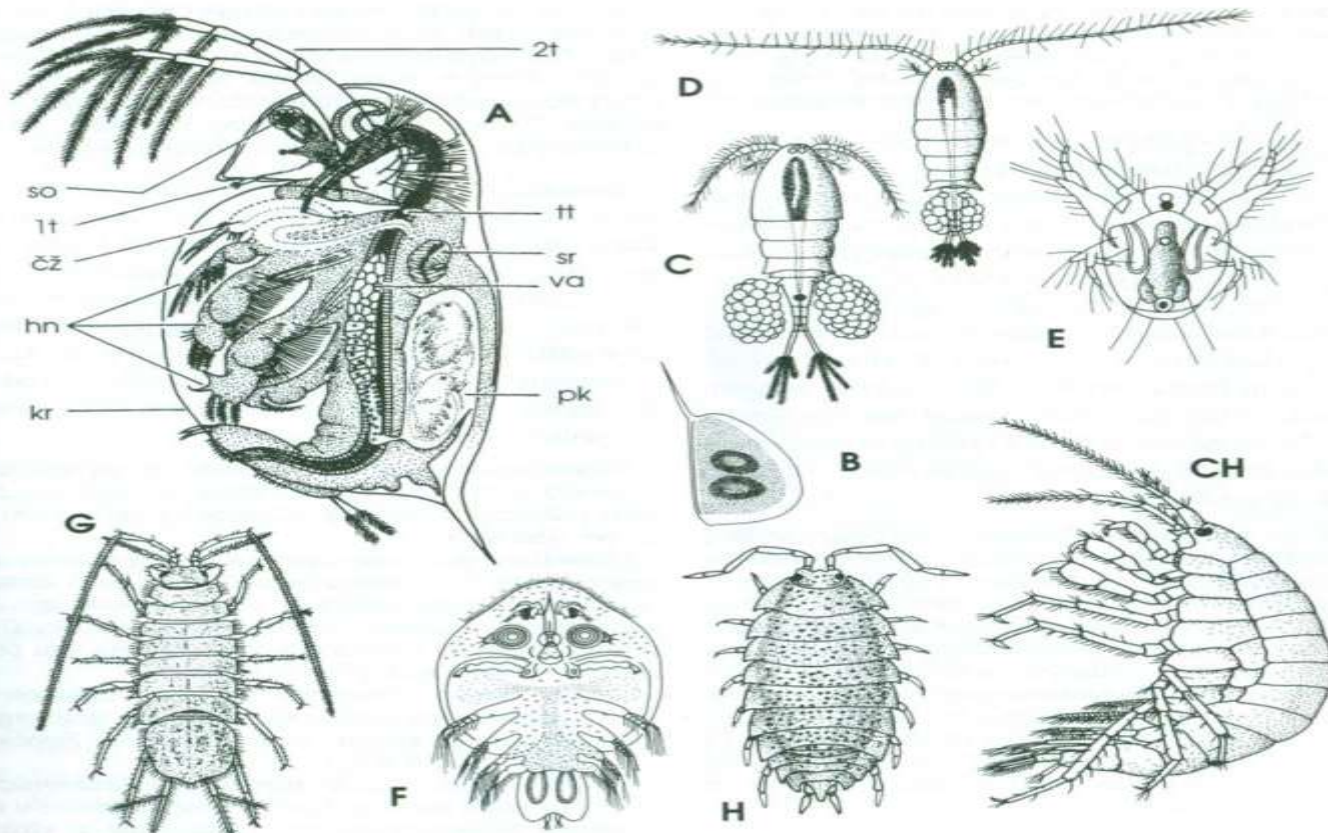
Nižší korýši

Lasturnatky a škeblůvky mají ze stran zploštělé tělo ve dvouchlopňové vejčité lasturce

POZNÁŠ ZÁSTUPCE KORÝŠŮ ?

ZKONTROLUJ SI SVÉ ZNALOSTI

Obr. 47. Koryši. A, B — perloočka hrotnatka obecná, A — stavba těla, B — zimní vajíčko (sedélko), C — buchanka rodu *Cyclops*, D — vznášivka rodu *Diaptomus*, E — larva planktonních koryšů — nauplius, F — kapřivec obecný, G — beruška vodní (stejnonožci), H — suchozemský koryš stínka obecná (stejnonožci), CH — blešivec obecný (různonožci); čž — čelistní žláza, hn — hrudní nohy, kr — krunýř, pk — plováková komůrka, so — složené oko, sr — srdce, 1t — první pár tykadel, 2t — druhý pár tykadel, tt — trávicí trubice, va — vaječník.

ZDROJE

- ✗ JELÍNEK, Jan, Vladimír ZICHÁČEK a Miroslav ŠVÁTORA. *Biologie pro gymnázia: teoretická a praktická část*. 2. dopl. a rozš. vyd. Olomouc: Nakladatelství Olomouc, 1998, 551 s. ISBN 80-718-2050-4
- ✗ PAPÁČEK, Miroslav. *Zoologie*. 3. upr. vyd. Praha: Scientia, 2000, 286 s. ISBN 80-718-3203-0
- ✗ ROSYPAL, Stanislav. *Fylogeneze, systém a biologie organismů*. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1992, 744 s. ISBN 80-042-2815-1
- ✗ SMRŽ, Jaroslav, Ivan HORÁČEK a Miroslav ŠVÁTORA. *Biologie živočichů: pro gymnázia*. 1. vyd. Praha: Fortuna, 2004, 207 s., xvi s. obr. příl. ISBN 80-716-8909-2
- ✗ VILCEK, František. *Přírodopis pro šestý ročník základní školy*. 6., upravené vyd. Překlad Eva Lišková, Svatopluk Cvrček. Ilustrace Zdeněk Berger. Praha: SPN, 1989, 207 s. Učebnice pro zákl. školy. ISBN 80-042-4075-5.
- ✗ BOHÁČ, Dobroslav. *Cvičení z biologie*. 1. vyd. Praha: spn, 1984, 797 s. ISBN 14-305-84.